

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

3. februar 2015

Vår ref. 426054/v1

Deres ref.

Statsbudsjettet 2016 Kunnskapsdepartementet

NITO er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer. Våre 77 000 medlemmer arbeider hver dag med å omsette kunnskap i verdiskaping.

Norsk arbeidsliv trenger flere og dyktigere ingeniører og teknologer for å sikre en fortsatt høy verdiskaping i fremtiden. For å sikre dette, må finansieringen av ingeniør- og teknologiutdanningene styrkes i dag.

En finansiering som gjenspeiler reelle behov

Det er viktig at institusjonene med ingeniør- og teknologiutdanning kan tilby en kvalitativt god utdanning, som både er arbeidsrelevant, med praksis, og har god oppfølging og veiledning av studentene. Dette innebærer at institusjonene må ha en forutsigbar og fremtidsrettet finansiering, som dekker de reelle behovene institusjonene har.

NITO støtter hovedprinsippene i forslaget til nytt finansieringssystem for universiteter og høgskoler, som ble lagt fram 7. januar 2015. Et system med mer grovmaskede kategorier for studiepoenguttelling og vektning i forhold til utstys- og undervisningsintensitet vil bidra til en mer hensiktsmessig innplassering av de ulike utdanningene. For bachelor i ingeniørfag innebærer dette forslaget en heving av kostnadskategorien til et nivå som i større grad gjenspeiler utdanningenes reelle behov.

Dersom departementet etter behandlingen av forslaget til finansieringssystem velger å opprettholde dagens kategoriinndeling, vil NITO opprettholde kravet om at finansieringen av den treårige ingeniørutdanningen skal heves til et nivå tilsvarende dagens kategori D, med et langsiktig mål om en finansiering tilsvarende dagens kategori C.

En heving av den treårige ingeniørutdanningen fra kategori E til kategori D vil ha en budsjetteffekt per kull på om lag 45 millioner kroner i strategiske tildelinger. Dette er basert på foreslåtte kategorier og satser for utdanningsinsentivene i budsjettforslaget for 2015 og tallet på førstegangsregistrerte ingeniørstudenter i 2014¹.

Bevilgning til utstyr

NITOs studentmedlemmer melder at utdanningene har utstyr som er i dårlig stand, og en av fem sier at det mangler utstyr som er nødvendig for undervisningen². Det kan her også vises til at departementet i *Stortingsmelding 7 (2014–2015) - Langtidsplan for forskning og høyere utdanning*

¹[Studenttallet er hentet DBH og er antall førstegangsregistrerte studenter på en ingeniørutdanning i 2014 \(link\).](#)
[Kategoriene som er lagt til grunn er de som står beskrevet i foreløpig tildelingsbrev for 2015 på s. 45 \(link\).](#)

² NITOs studentundersøkelse 2014.

2015–2024 understreket at «Moderne utstyr av høy kvalitet er nødvendig for at næringslivet skal se seg tjent med å samarbeide med forskningsmiljøene». Dette er stiller NITO seg bak. NITO ønsker derfor friske midler øremerket oppdatering av utstyr innen ingeniør-, teknologi-, og realfag, slik at institusjonene kan legge konkrete planer for utskiftning og oppdatering av utstyrsparcken.

I statsbudsjettet for 2015 ble det bevilget en årlig pott på 30 millioner kroner til utstyr i ingeniør og sykepleierutdanningene. Dette er to vidt forskjellige utdanninger med liten grad av overlappende utstyrsbehov. Dersom midlene ikke øremerkes spesifikt til ingeniør- og teknologiutdanningene er det ingen garanti for at midlene faktisk brukes til å forbedre utstyrssituasjonen i disse utdanningene. Vi ser allerede indikasjoner på at bevilgningen for 2015 ved enkelte institusjoner vil brukes utelukkende på sykepleierutdanningen.

Selv om vi er glade for at regjeringen anerkjenner behovet for midler til utstyr i ingeniør- og teknologiutdanningene, mener vi at 30 millioner kroner er en for lav sum. Tilbakemeldingene vi har fått etter direkte kommunikasjon med dekaner ved ingeniørutdanningene, indikerer at det kan være et etterslep på flere hundre millioner, men at behovet varierer mellom de forskjellige institusjonene. Det er derfor viktig at midlene fordeles etter institusjonenes og utdanningenes faktiske behov.

Kvalitet fremfor kvantitet

Vi vil understreke at dersom det vurderes å tildele studieplasser innen ingeniør- og teknologifag må det gjøres på bakgrunn av institusjonenes eksisterende kapasitet og kompetanse innenfor utdanningsområdet. Institusjonene må med andre ord ha tilstrekkelig infrastruktur og kapasitet blant de vitenskapelig ansatte før studieplassene tildeles.

Nasjonale pilottestlaboratorier for FoUI i næringslivet

Næringslivet har lenge påpekt behovet for å etablere pilottestlaboratorier for å kvalifisere mer av FoUI for markedet. Dette er viktig for å korte ned tiden fra innovasjon til markedsintroduksjon av ny teknologi og bidra til konkurransekraft for norsk næringsliv.

NITO er kjent med at det foreligger planer om et nytt nasjonalt pilottestlaboratorium i Agder, Mechatronics Innovation Lab. Ambisjonen er å bli et internasjonalt ledende senter for innovasjon, pilotering og teknologikvalifisering innen mekatronikk og beslektede fagområder. NITO mener det er viktig å satse på oppbygging av slike pilottestlaboratorier og oppfordrer Kunnskapsdepartementet til å samarbeide med Næringsdepartementet om støtte til oppstart av nasjonale pilottestlaboratorier.

Rekruttering til realfag

Regjeringen har pekt på behovet for å skape interesse for realfagene og har iverksatt tiltak. Dette arbeidet støtter NITO fullt ut, men vil understreke at dette er et arbeid som må videreføres over tid for å skape de ønskede resultater.

Den teknologiske skolesekken

Det er viktig å skape interesse for realfag og teknologi hos de aller yngste. I Sundvolden-erklæringen slås det fast at det skal etableres «en teknologisk skolesekk etter modell av den kulturelle skolesekken». NITO kan så langt ikke se at dette er fulgt opp budsjettmessig og ber departementet følge opp dette i budsjettet for 2016.

Vitensentrene

NITO mener vitensentrenes rolle som kunnskapsleverandør i skolen er viktig og må styrkes. Gjennom sine opplevelsese- og læringsaktiviteter innen matematikk, naturvitenskap og teknologi, bidrar vitensentrene til å gjøre den teoretiske kunnskapen spennende for barn og unge. Det må derfor aktivt jobbes for at vitensentrenes aktiviteter kan tilbys og gjøres tilgjengelig i hele landet. For å få dette realisert må det statlige bidraget til vitensentrene økes til kr 90 millioner kroner i budsjettet for 2016.

Lektor 2-ordningen

NITO er glad for at regjeringspartiene i sin politiske plattform ønsker en styrking av realfagene i grunn- og videregående skole, samt å styrke samarbeidet mellom skoler, bedrifter og forskningsmiljøer og fulgte det opp i budsjettet for 2015.

Lektor 2-ordningen har som målsetting å gi elever på ungdomstrinn og i videregående skole en mer praktisk tilnærming til realfagene, ved at skolene får tilført kompetanse fra bedrifter i nærmiljøet. NITO vil understreke den viktige rollen de fylkesvise koordinatorene spiller ved å ivareta kontakten mellom skole og arbeidsliv. Det er derfor viktig at bevilgningene til ordningen i det minste reguleres i takt med lønnsutviklingen.

Yrkesfaglærere

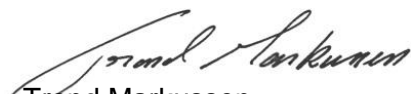
Regjeringen har økt satsingen på videreutdanning for lærere, blant annet innenfor realfag. Det er positivt, men tilbudet omfatter i stor grad fellesfaglærere. Det bør etter NITOs mening settes av like store midler til etterutdanning av yrkesfaglærere.

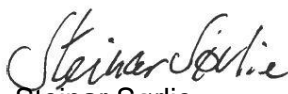
Norge står dessuten overfor en formidabel utordring for å dekke behovet for kvalifiserte yrkesfaglærere i tekniske yrkesfag fremover. Det bør derfor opprettes en stipendordning for personer med fagbrev som ønsker seg inn i skoleverket. Dette bør være minimum kr 150 000,- årlig i maks 3 år for å fullføre yrkesfaglærerutdanningen. I satsingen på etterutdanning for yrkesfaglærere bør det også hospiteringsordning for lærere styrkes vesentlig.

Realfagskommuner

NITO er godt fornøyd med at departementet setter i gang ordningen med realfagskommuner. Vi mener dette lokalt kan utvikle bedre miljøer for satsning på realfag og bidra til styrket til rekruttering til real- og teknologifag på høyere nivå. For 2015 er det bevilget 20 millioner som vil bli fordelt mellom 20 og 30 kommuner. Dette betyr at hver kommune i snitt vil få mindre enn 1 million kroner, dette kan gjøre tiltaket mindre attraktivt for større kommuner med større elevkull. NITO mener derfor at bevilgningen til realfagskommuner bør styrkes betraktelig i budsjettet for 2016 slik at tiltaket vil være attraktivt for alle norske kommuner.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær